

Gozdarska mehanizacija v letu 2023

Peter Smolnikar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 23.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0060>)

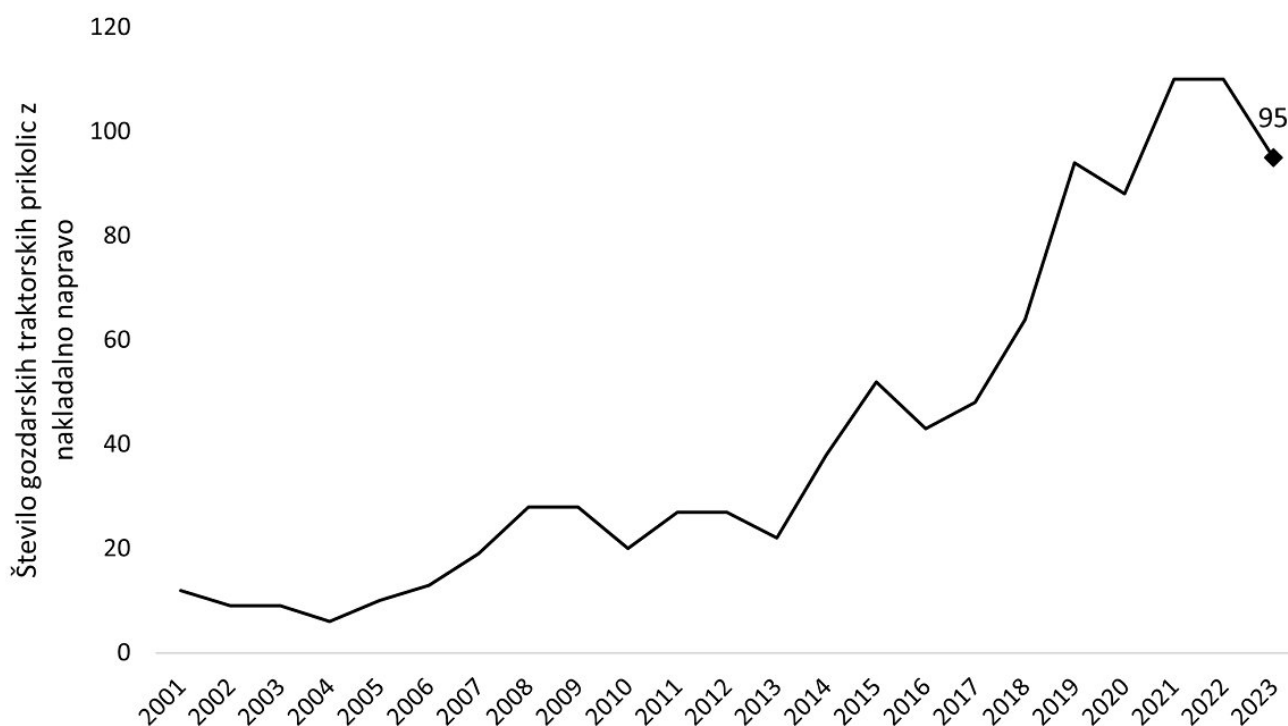
Generalno se je število gozdarskih strojev in opreme podjetij z gozdarsko dejavnostjo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) skozi leta povečevalo, edini očitni padec se pojavi pri večini podatkov leta 2020. K povečevanju števila strojev je delno prispeval tudi Program razvoja podeželja (PRP), ki je v obeh programskih obdobjih podpiral naložbe v stroje in opremo za delo v gozdu, do konca leta 2023 je bilo iz tega naslova izplačanih 699 vlog v skupni vrednosti 19.8 milijona evrov. V zadnjih desetih letih se je povečalo predvsem število gozdarskih polprikolic ter kompletov strojev za strojno sečnjo in spravilo, kar kaže na večjo profesionalizacijo del v gozdovih. V zadnjem letu (2023) je glede na podatke SURS predpreteklega leta (2022), celotno število strojev v lasti gozdarskih podjetij upadlo, povečalo pa se je število strojev v kategorijah: kamioni z gozdarsko nadgradnjo in nakladalno napravo (+ 5 %) in kategoriji stroji za strojno sečnjo (+ 11 %). Po raziskavi

GIS o številu sekalnikov v Sloveniji, se je od preteklega (2021) popisa število v letu 2024 povečalo za 9 %.

Ključno sporočilo

Po podatkih, dostopnih na Statističnem uradu Republike Slovenije (SURS), so podjetja, ki se ukvarjajo z gozdarsko dejavnostjo, v letu 2023 razpolagala s 1684 motornimi žagami, 552 traktorji za spravilo lesa (447 prilagojenih kmetijskih traktorjev, 91 gozdarskih zgibnikov, 14 goseničarjev) in še dodatno 194 traktorji za pogon raznih priključkov (cepilec, sekalnik, vitel, prikolica ...), 95 traktorskiimi gozdarskimi polprikolicami, 50 stroji za sečnjo in izdelavo (»harvesterji«) in 51 zgibnimi polprikoličarji (»forwarderji«). Podjetja so imela v lasti tudi 104 kamione z gozdarsko nadgradnjo in nakladalno napravo. Časovne serije podatkov od leta 2001 naprej v večini kažejo rast števila mehanizacije, razen števila kamionov z gozdarsko nadgradnjo, vse do leta 2021. V zadnjih dveh letih je prišlo do rahlega upada števila mehanizacije razen na področju strojev za strojno sečnjo.

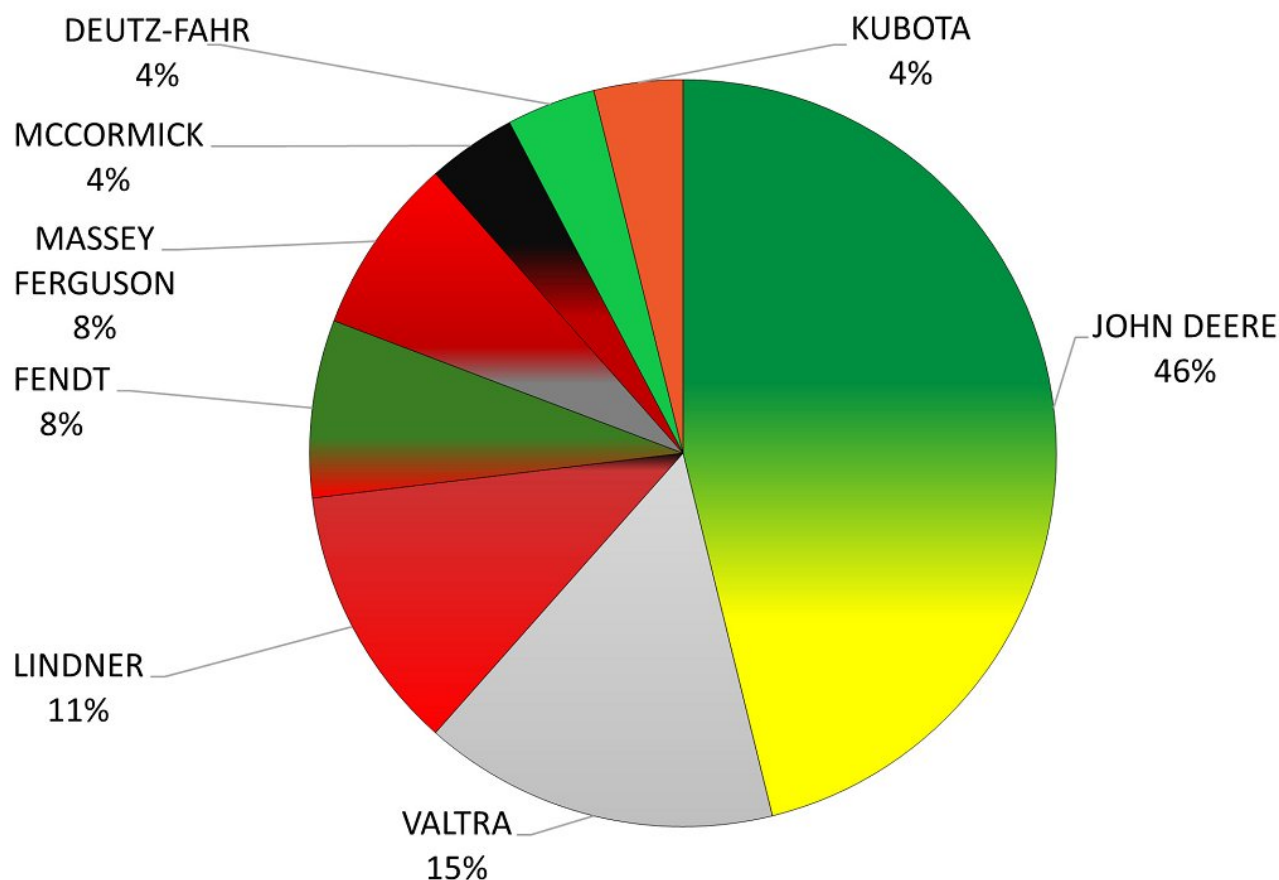
Grafikoni z virom podatkov

Slika 1: Absolutno število gozdarskih polprikolic v lasti podjetij z gozdarsko dejavnostjo, v obdobju 2001-2023 (vir: SURS, statistična raziskava GOZD-MEHAN/L).

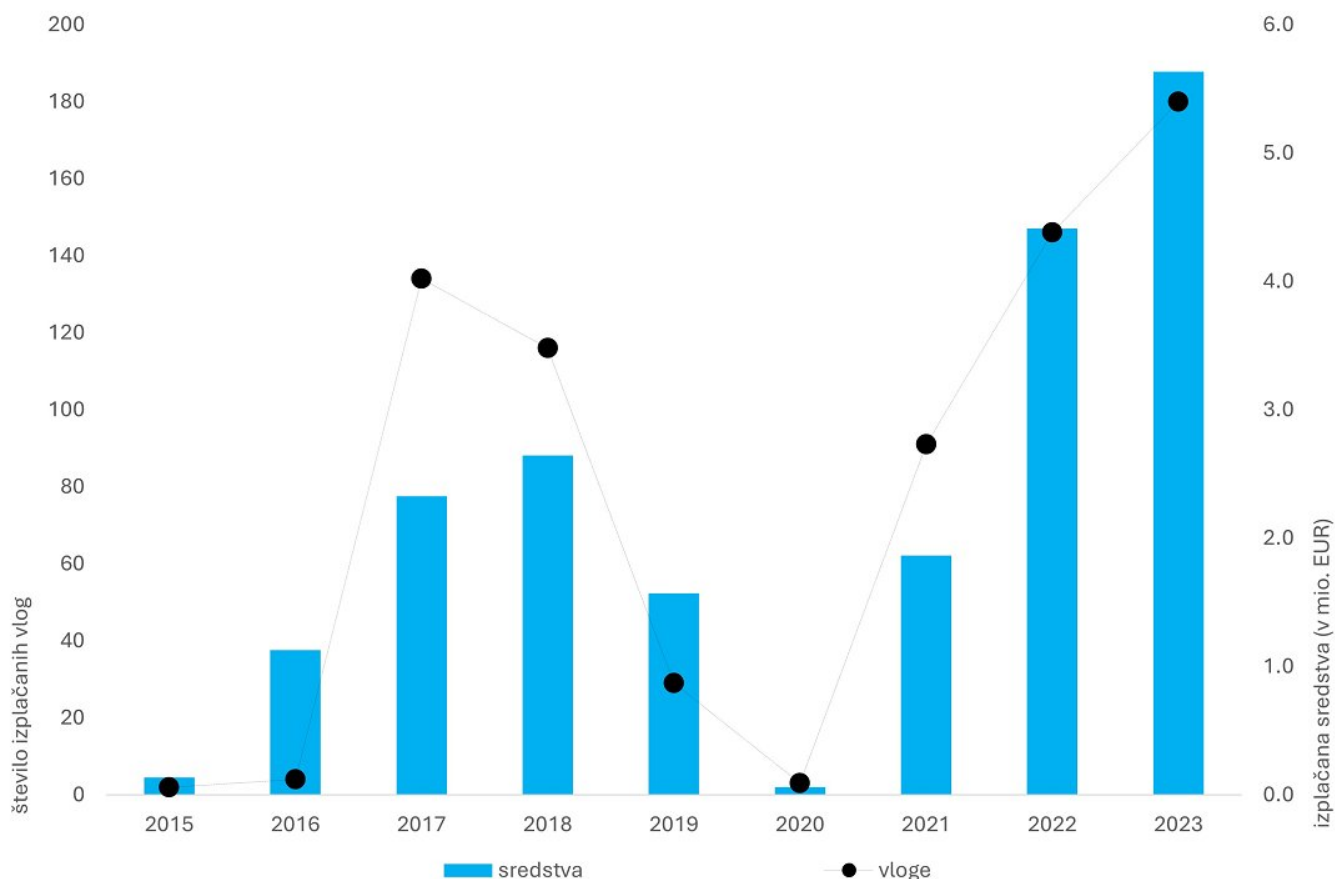
V kazalniku spremljamo tudi število novih traktorjev. Po dostopnih informacijah o registracijah novih traktorjev je bilo leta 2023 v Sloveniji 1104 novih registriranih traktorjev. Večina novih traktorjev je kmetijskih (tj. traktorjev v kategoriji kmetijski ali brez posebnega namena). 27 traktorjev je bilo traktorjev z gozdarsko nadgradnjo. V kategoriji »gozdarski« je povprečna moč traktorja 90 kW, največ je John Deere-jev 6120M z 88,3 kW moči.. Med blagovnimi znamkami novo registriranih traktorjev z

gozdarsko nadgradnjo prevladuje John Deere s 46 %, ostale znamke traktorjev, ki so bili na novo registrirani v letu 2023 z gozdarsko nadgradnjo, so še Valtra, Lindner, Fendt, Massey Ferguson, Deutz-fahr, Kubota in McCormick.

Slika 2: Deleži v RS registriranih novih traktorjev v letu 2023 z vpisano gozdarsko nadgradnjo po posameznih znamkah. Absolutno število novo registriranih traktorjev z gozdarsko nadgradnjo v letu 2023 je 27. Graf zajema le podatke o popolnoma novih traktorjih s 1. registracijo v RS v letu 2023 (vir podatkov: Ministrstvo za infrastrukturo; obdelava Gozdarski inštitut Slovenije).

Pri finančnih spodbudah se sredstva še vedno izplačujejo iz ukrepov PRP 2014-2020, od tega je bilo v celotnem obdobju trajanja programa do konca leta 2023 za podukrep M08.6 odobrenih 1362 vlog. Od vseh prejetih zahtevkov za izplačilo je bilo v vsem obdobju do konca leta 2023 za nakup nove mehanizacije in opreme 699 upravičencem izplačanih 19,8 mio €. Samo v letu 2023 je bilo tako 180 upravičencev deležno finančne injekcije v višini 5,6 mio €. Vlagatelji zahtevkov za izplačilo so v večini zasebni lastniki gozdov (82,5 % po številu upravičencev in v 60,9 % po količini dodeljenih sredstev).

Slika 3: Izplačane vloge in višina sredstev po letih iz sofinanciranja nakupov mehanizacije iz PRP 2014-2020 v okviru ukrepa M08.6 (vir: MKGP, obdelava Gozdarski inštitut Slovenije)

Kazalnik vsebuje tudi podatke o številu sekalnikov v Sloveniji in porabo goriv gozdarskih podjetij. Poraba goriv se zadnjih enajst let stalno povečuje (z nekaj izjemami med leti). Leta 2023 je bila celotna poraba goriva za sečnjo in spravilo najvišja (3,2 mio litrov) od kar se opravlja raziskava. V zadnjih letih se tudi poraba plinskega olja za posek stalno povečuje. Razmerje med porabo plinskega olja za posek in porabo bencina počasi narašča, kar nakazuje čedalje več strojne sečnje. Poraba goriva je seveda močno odvisna od izdelanih količin lesa, razmerje med porabljeno količino goriva za sečnjo in spravilo ter volumnom lesa, ki je bil s tem proizveden, z leti narašča. V letu 2023 je poraba goriva znašala 1,55 L/ m³.

Natančnih podatkov o številu strojev in opreme za delo v gozdovih nimamo. Glavni razlog je v velikem številu izvajalcev del v gozdovih, poleg tega po podatkih Gozdarskega inštituta Slovenije pri lastnikih gozdov, ne glede na velikost posesti, prevladuje lastno delo v gozdovih oziroma delo s pomočjo družinskih članov, pri čemer so v uporabi njihovi lastni stroji. Podatki o opremljenosti kmetijskih gospodarstev z gozdarsko opremo pa se ne zbirajo na letnem nivoju in tako letos niso posodobljeni.

Vabljeni k ogledu celotnega kazalnika, dosegljivega na:

<https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/podatki/2021090721500976/gozdarska-mehanizacija/>